

Heide vertelt

nummer: 148

6 november 2022

Het ouderlijk huis van de familie Bosmans-Fraeters (deel 2)

Jan Bosmans, een vroegere Kalmthoutenaar heeft een mooi verhaal geschreven over zijn jeugd jaren in Kalmthout, meer bepaald over de omgeving, de eigen woonst en de bureu. De familie Bosmans woonde op de Kapellensteenweg (iets voorbij Colora), het huis is er nu nog te bekijken. Vader Bosmans was een leraar in het Gitok. (vervolg)

De keuken:

Laten we nu naar binnen gaan in het woonhuis. De eerste plaats waarin je terecht kwam, was 'de

Josephine Goossens (1926-1952).

keuken'. Vreemd genoeg was dat niet waar het eten werd bereid, maar de plek waar op werkdagen meestal werd gegeten! Het was een betrekkelijk kleine ruimte met een tafel, enkele stoelen en een kast. Tegenover de inkomdeur hing een koekoeksklok, die voortdurend kapot was en op de duur niet meer werd gerepareerd. Rechts had je eerst de doorgang naar de woonkamer, daarnaast een ingebouwde kast, waarin

naast keukenhanddoeken ook snoepjes werden bewaard, daar voorbij de deur naar de kelder. Aan de andere kant stond in de linkerhoek een naaimachine van Singer, het type dat je via een breed voetpedaal aan het draaien moest brengen. Mijn moeder gebruikte die machine geregeld, maar uit een oude foto blijkt dat ze oorspronkelijk van Josephine was, de overleden eerste vrouw van mijn vader. Boven de naaimachine hing het medicijnkastje, zie de foto. Links daarvan tenslotte, bijna achter het gordijn, hing de telefoon. Dat was een muurmodel van bakeliet, een onwaarschijnlijk oud en ouderwets gevaarte. Hij was wat slanker dan het toestel op de foto. De draad waarmee de hoorn aan het toestel bevestigd was, verried de hoge leeftijd. Hij was van het type dat nog met een soort textiel omgeven was, een stof die op verschillende plekken verrafeld was. Onder de telefoon hing een lijst met namen en nummers, die geregeld moest worden bijgewerkt. Ons nummer was 74 83 18. Later werd dat 66 83 18, nog later 03

Wandtelefoon in bakeliet.

666 83 18. Naast de naaimachine was de doorgang naar 'het pomphuis', waarover meteen meer. De tafel in de keuken had een blad in lichtblauw formica. Dat was erg praktisch voor het schoonmaken. Mijn moeder liet er ooit een heet strijkijzer op staan, waardoor we enige tijd lang moesten eten aan een tafel met behoorlijk grote, bruinzwarte, afbladderende beschadiging in de vorm van dat ijzer. Het tafelblad werd daarop vervangen door een nieuw, in grijs gespikkeld formica. In de keuken stond aanvankelijk een kolenkachel die geleek op die van de foto; een totaal ander type dan in de woonkamer dus.

Apotheek kastje.

De ruimte waar je in kwam links vanuit de keuken, noemden wij 'het pomphuis'. Het lijkt geen twijfel dat daar ooit een pomp had gestaan, maar die was toen ik geboren werd al vervangen door een kraantje. Het was de

Een kachel, ongeveer zoals er één in 'de keuken' stond.

Het pomphuis:

e ruimte waar je in kwam links vanuit de keuken, noemden wij 'het pomphuis'. Het lijkt geen twijfel dat daar ooit een pomp had gestaan, maar die was toen ik geboren werd al vervangen door een kraantje. Het was de

De originele pompbak in aardewerk

echte keuken, maar niemand noemde die zo. In mijn vroegste jaren stond in het pomphuis aan de kant van de koer een rechthoekige gootsteen in aardewerk, 'de pompbak'. Boven de gootsteen hingen een zeepbakje en het kraantje, waar alleen koud water uit kwam. Wie de afwas wilde doen, moest water warm maken op het fornuis.

Als ik als jong kind op zaterdag door mijn moeder gewassen werd (ik ging niet standaard in bad), dan was dat in het pomphuis, in een verzinkte stalen tobbe, die half met koud water werd gevuld en waar met een fluitketeltje heet water bij werd gegoten. Pas halweg de jaren zestig kwam er in het pomphuis een tweede kraan, die warm water betrok uit een gasboilertje boven het fornuis. Grappig was wel dat we vanaf dan technisch Figuur 3 Francisca Josephina Goossens (1926-1952) 8 gesproken twee 'warmwaterkranen' hadden, want de koud- en de warmwaterkraan draaide je naar dezelfde kant open en op beide stond een rood schildje. Vermoedelijk lagen er warmwaterkranen op overschot. Mijn vader was praktisch ingesteld en vond dat soort subtiliteiten onzin. Rechts van de gootsteen had je het fornuis. Dat stond aanvankelijk tegen de achterwand van het pomphuis opgesteld. Het was een rechthoekig geval met drie pitten, met daaronder een smal oventje. Op mijn appartement in Borgerhout heb ik in de jaren 1979-1981 nog een gelijkaardig apparaat gehad, dat had ik op een rommelmarkt gekocht. Mijn moeder vond dat fossiel maar niks en toen in België het zogenaamde 'stadsgas' vervangen werd door aardgas, maakten mijn ouders van de gelegenheid gebruik om een moderner fornuis aan te schaffen, een Nestor Martin. Dat kwam naast de gootsteen te staan. Waar het oude fornuis oorspronkelijk stond, kwam er later een koelkast met diepvriezer, type 'twee deuren'. Daartoe werd een opening gemaakt in de achterwand van het pomphuis. Het apparaat nam op die manier minimaal plaats in beslag in de toch wel krappe ruimte, terwijl de achterzijde met de warmtewisselaar uitkwam in het kotje. Op de rechterwand in het pomphuis, tegenover de gootsteen, had je hangkasten in gebroken-witte lak, met daaronder een werkblad met snijplank en potten zelfgemaakte confituur, en nog lager kasten met potten en pannen en laden met allerhande keukengerei.

De kelder:

We hadden een grote kelder in twee delen. Als je de smalle trap afdaalde, dan passeerde je rechts enkele rekken. Beneden voor je zag je een smalle gang, die blind eindigde. Achter je, onder de trap, stond een tafeltje. Dat gebruikte ik vanaf mijn twaalfde om foto's te ontwikkelen. Er hing een lamp die rood licht gaf, onschadelijk voor fotopapier. Rechts van de trap was er een ruimte van drie op drie meter. Er viel vaal licht naar binnen via een roostertje, dat uitkwam op de koer. Imposant was de verwarmingsketel op stookolie, die pardoes in midden van de kelderruimte stond. Het was een massief gevaarte in lichtblauw plaatstaal met een hoogte van een meter dertig. Vooraan hing er een grijsbruin apparaat aan ter grootte van een flinke taperecorder, de brander. Wanneer die in gang schoot, ging dat gepaard met oorverdovend geraas. Rechts tegen de wand stond een groot en breed rek. Daarop lagen kookpotten, braadpannen, borden en andere onderdelen van een servies, veelal afkomstig van de uitzet van de overleden Josephine.

De woonkamer :

We verlaten de kelder en betreden via de keuken de woonkamer. Die bestaat uit twee delen. In het eerste deel staat een tafel met zes stoelen. Die tafel wordt vooral bij feestelijke gelegenheden gebruikt, op gewone dagen wordt er gegeten in de keuken. Tegenover die tafel zijn er in de muur drie identieke deuren, waarvan de eerste twee toegang verlenen tot ingebouwde kasten. In de eerste kast hangen er jassen. De tweede kast is voorzien van schappen; daarin bewaart mijn vader allerhande kantoorbepodigheden, maar ook een stapel technische tekeningen die leerlingen

*Links het kraantje.
In de spiegel: de
kasten achteraan in
de keuken.*

De woonkamer, met gedeeltelijk zichtbaar: de radio, de lage kast, twee modernistische zeteltjes, de salontafel in dezelfde stijl, de televisie Blaupunkt van bij Fraeyman.

hebben gemaakt. De derde deur geeft uit op de gang en de trap. In het tweede deel van de woonkamer, tegen de straatkant, staat

De lage kast, met rechts de laden waarvan er drie 'privédomein' van de kinderen waren

aan weerszijden een kast: links een lage, rechts een hoge in dezelfde stijl. In beide kasten zijn er vier lades. De lades in de lage kast links vormen het privédomein van de drie kinderen: de hoogste is voor Jan, de tweede voor Paul, de derde voor Marijke. De laagste

Telefunken 'Gavotte' 1954, gekocht bij Gerard

lade is niet toegekend. We bewaren er wat spulletjes in die voor ons elk enige waarde hebben. We hebben niet het recht om in de lade van een ander te snuffelen. Links staat op de kast de radio: een Telefunken Gavotte uit 1954. Die hebben mijn ouders gekocht met het geld dat ze gekregen hebben toen ze trouwden. Als kind zat ik er vaak met mijn neus op en probeerde ik tussen de namen van exotische radiostations op de voorzijde door in de diepte van het toestel de orkesten te zien waarvan de muziek uit de luidspreker klonk. Ernaast staat een visbokaal en verderop een schemerlamp die mijn vader heeft gemaakt. Ze heeft een rode kap en rust op een voet van gedraaide staaldraad. Boven de kast hangt een heidezicht door Louis Schaeken, amateur-schilder en boswachter van het 'goed van Meurisse'. De stalen schotel rechts daarvan toont enkele waterplanten waartussen visjes zwemmen, omgeven door een eierrand. Het is een van vele werkjes die mijn vader louter met een hamer en enkele houten hulpstukken in staal of koper gedreven heeft. De kast zelf zal later naar de koer verhuizen. De krappe woonkamer krijgt even wat ademruimte, tot een nieuwe kast in blanke eik de leegte weer opvult.

Tegen de muur aan de overkant staat de bijbehorende hogere kast. De bovenzijde kan openklappen en vormt dan een soort bar. In die kast worden de drankjes bewaard en de glazen voor de betere gelegenheden. In de woonkamer vind je verder een bankstel, bestaande uit twee zeteltjes en een bank. Het zijn elegante jaren-vijftig-meubeltjes met een frame van lichtbruin hout. De leuning en de zitting bestaan uit losse, vierkante, afwisselend grijze en lichtblauwe kussens in een soort jute, die steunen op een onderstel van stroken rubber. Hoewel de meubels mooi zijn om te zien, zitten ze oncomfortabel, de kussens hebben de neiging om onder je weg te schuiven. Tussen de zetels staat een salontafeltje op slanke poten die onderaan in messing gevat zijn. Het is in hout van dezelfde kleur als de kasten en de zeteltjes. In het midden van het tafeltje ligt een plastic onderlegger met een soort kanten patroon. In de hoek van de woonkamer, links tegen de vensterbank, staat de televisie. Het is uiteraard een zwartwittelevisie, een Blaupunkt uit de zaak van elektricien Rudolf Fraeyman. Eerst stond er enkele weken lang een Acec, nota bene een Belgisch merk, maar om redenen die mij niet bekend zijn, werd die al snel ingeruild. Als je de televisie aanzet, dan duurt het verschillende minuten voor het eerste beeld verschijnt. De handleiding is uitsluitend in het Duits. Bij 'Helligkeit' kunnen wij ons nog wel wat voorstellen, maar tot op de huidige dag weet ik niet wat je kon bijstellen met de knop 'Zeilenfrei'. Op de vensterbank voor de vitrage tenslotte prijkt de obligate sanseveria.

(bijdrage van Jan Bosmans, wordt volgende week nog een laatste maal vervolgd)

Frank Deboosere zorgde voor muziek in Beukenhof!

Afgelopen maandag, 31 oktober, heeft weerman Frank Deboosere alle bewoners bezocht in Beukenhof, niet om het weer te voorspellen maar om muziek te spelen. Dit deed hij samen met

Mathieu, die in Beukenhof animator is. Zijn broer Guillaume treed elke zaterdagochtend op in het programma "Weekwachter" op radio2. Eerst bezocht Frank de bewoners van afdeling Stappersven. In de zaal op onze bovenverdieping waren inmiddels vele bewoners toegekomen waar zij met z'n allen konden genieten van "Vlaamse oudjes" zoals: In de stille Kempen, Daarbij die molen, Lichtjes van de Schelde en nog zo veel meer... Daarna grote stilte tijdens het klassiek pianospel van

Frank, adembenemend was dit, prachtige muziek gespeeld door een echt klassiek grootmeester op de piano. Iedereen kon er niet genoeg van krijgen en Frank die bleef maar doorspelen. Voor iedereen een prachtige ontmoeting met blijvende herinneringen. Een welgemeende dank voor Frank & Mathieu van het ganse Beukenhof team en vrijwilligers!

Heide zegt het met Heiligen wee(r)tjes (Paul Witters)

Week 45 van 7 november tot 15 november 2022

11 november: Martinus van Tours: Ook op Sint-Maarten strooit men op sommige plaatsen snoepgoed. In andere plaatsen worden optochten georganiseerd of vreugdevuren ontstoken. Vrij algemeen is de optocht waarbij kinderen lampionnen maken of een koolraap, suikerbiet of

pompoen uithollen en daarmee langs de deuren gaan. Daar zingen ze speciale liedjes en krijgen in ruil snoep of fruit. Vroeger werd veel gebruikgemaakt van de *foekpot* of *rommelpot*, een volksmuziekinstrument dat bestaat uit een aardewerken pot met een vlies erover gespannen en bedoeld om de liedjes die bij de rondgang werden gezongen te begeleiden. Dit lijkt volkomen op onze "rommel-poterij" versie uit onze jeugd, tijdens oudejaarsavond gebruikt. Onder invloed van Halloween (31 oktober) gaan sommige kinderen nu ook

verkleed langs de deuren. Het gebeurde op een winterse dag dat Martinus door de stadspoort van Amiens reed waar hij een bedelaar ontmoette die naakt was en nog van niemand een aalmoes had

ontvangen. Hij begreep dat hij hulp moest bieden, trok zijn zwaard en sneed zijn mantel voor de helft en gaf dit deel aan de arme man en deed zelf het andere deel weer om.

Waarom gaf Martinus de arme man slechts een halve mantel?

Het antwoord daarop is vrij simpel: een Romeinse soldatenmantel werd voor de helft door de soldaat gekocht en bleef zijn eigendom, de andere helft werd betaald door en bleef eigendom van het Romeinse leger. Martinus kon dus slechts zijn eigen helft van de mantel weggeven.

Op 11 november, herdenking wapenstilstand 1914 – 1918 Wereldoorlog I

15 november: Leopold :Feestdag van de Belgische dynastie

Wekelijkse weerpraatjes stoppen!

Na een jaar is het gedaan, en op 7 november is het klaar. Elke week konden jullie het wee(r)tje lezen, of alles klopt is intussen wel bewezen. Uitspraken en weersvoorspellingen van alle heiligen zag je verschijnen. Maar nu gaat dat verdwijnen, of het nu klopte of niet bekijk je maar in de krantjes van 't voorbije jaar. Afscheid nemen doet altijd een beetje pijn en hopelijk vonden jullie de berichtjes fijn. **Paul Witters.**

Paul, namens de redactie veel dank voor de manier waarop jij een jaar lang, wekelijks, deze tekstjes bracht. In vermoed dat heel wat lezers dit gaan missen. Het was toch altijd een beetje teruggaan in de geschiedenis, met daarbij ook de spreuken die we uit onze jongere jaren nog konden herinneren.

Afscheid van Maria Brosens

Op 1 november overleed Maria Brosens, echtgenote van Noël De Jonge. Zij werd geboren op 25 april 1940 en bracht zowat gans haar leven door in Heide. De meeste mensen zullen Maria herinneren als uitbaatster van Monida. In 1980 nam zij samen met haar man deze zaak in handen. In 1990 gaf zij de zaak verder door aan haar dochter Veerle en haar man Marc Willems. Deze week donderdag 10 november om 11u wordt van haar afscheid genomen in de Sint-Jozefskerk van Heide. Zij rust in vrede!

Lezing in het Strijboshof, ook Max Temmerman in beeld!

Op 24 november om 20u heeft in het Strijboshof een lezing plaats onder de titel "De duinen der gefusilleerden". Gedurende de oorlog brachten de nazi's 182 geëxecuteerden vanuit heel het land naar een begraafplaats in de bossen van een verborgene oord in Limburg. Over het bestaan van die plek wist tijdens de oorlog niemand iets in dit land. Slechts drie inlichtingsagenten rapporteerden naar Londen over dit mysterieus kerkhof. De spreker van deze lezing is de Heer Maurice Thysen. Hij studeerde pedagogische wetenschappen en sociale agogiek aan de KU Leuven. Het gemeentebos van Hechtel is een uithoek van de Militair Kamp van Beverlo, het grootste militair domein van België. Tussen 1942 en 1944 begroeven de Duitse bezetters hier 203 nazislachtoffers. "De duinen der gefusilleerden", zo wordt deze site later genoemd. Dat is niks overdreven, want de meesten van de 203 zijn weerstanders die voor het vuurpeloton aan hun einde

komen. Om te vermijden dat het gemeentebos uitgroeit tot een bedevaartsoord houden de Duitser alles geheim. Ook voor de familieleden van de geëxecuteerde weerstanders. Een paaltje met een nummer: meer stellen de graven niet voor. In zijn boek reconstrueert de Heer Maurice Thyssen deze donkere episode uit onze geschiedenis. Die avond gaat hij voor ons het verhaal van Max Temmerman uit Kalmthout aanhalen die na zijn terechtstelling daar ook is begraven. Wie waren de stakkers die de kogel kregen? Waarom hebben de nazi's hen vermoord? Een verhaal over verzet, moed en opoffering maar ook over collaboratie en verraad. Een boeiende avond die u zeker niet mag missen. Deuren open om 19u, inkom 8 euro, leden 5 euro. Organisatie: Cultuur-smakers Kalmthout.

Uit de oude doos!

GEMEENTE KALMTHOUT
Zondag 3 oktober te 14 uur
LIEFHEBBERS
ACHTER DERNY'S
 1ste Grote Prijs Kalmthoutse
 Verstandhouding Wielierclubs K.B.W.B.
ERE-PRIJS Traiteur
Clark Ommeganck
 Met verzekerde deelname van Eric Vanderaerden

Jos Simons (Belg. Kamp. Stayers)	Bert Costermans
Gaby Minnebo (Wereldkamp. Stayers)	Robby Hendrickx
Didi Foubert (Belg. Kamp. Punten- koers en Omnium)	Marc Clous
Jan Van Hoof	Ruddy Gabriels
Luc Noeyens	Marc Raeymaeckers
Romain Costermans	Jacky de Laet
	Louis Schenk
	Gerard Schenk
	Guido van Meel

Plaats : verkaveling achter gemeentelijk zwembad,
 Kapellensteenweg 90 te Kalmthout.
 Indeling : 2 reeksen schifting met grote en kleine finale.
 Tijdens de pauze: 1° INTERWIJKKAMPIOENSCHAP
 der GEMEENTE KALMTHOUT en
 voorstelling van de Motor Parijs Dakar.

Op 3 oktober 1983 had in de wijk achter het gemeentelijk zwembad een wielervedstrijd achter derny's plaats. De beste liefhebbers van deze wielerdiscipline werden gezocht om hieraan deel te nemen. Daarnaast waren er ook de Kalmthoutse renners Ruddy Gabriels, Jackie De Laat en Guido Van Meel die aan de start verschenen. Tijdens de pauze had het Interwijk-kampioenschap van Kalmthout plaats. Iedere Kalmthoutse wijk vaardigde de beste renners af om het tegen elkaar op te nemen. Men kon die dag ook de zijspanmotor van Herman Verboven bewonderen waarmee hij had deelgenomen aan de rally Parijs-Dakar. Samen met Ronny Renders ging Herman in 1983 de geschiedenis in als eerste zijspan die ooit deze rally uitreden. De organisatie was in handen van de Kalmthoutse verstandhouding Wielierclubs.

Meer van dergelijke verhalen kan je lezen in het boek "de Kalmthoutse GOUDEN sportgeschiedenis" wat vanaf 21 november te koop gaat zijn in de boekhandel.

Heide vertelt" is een tijdelijke uitgave, gestart als BIN-initiatief tijdens de corona-periode. Verschijnt wekelijks digitaal op zondagmorgen.

Redactie: Louis van den Buijs, Heidestatiestraat 58/bus1, 2920 Kalmthout. (0477/22.24.81).

Redactieadres: vandenbuijslouis@gmail.com

Eerder verschenen krantjes zijn te raadplegen via de website www.binkalmthout.be

